

Trafik Kazası Nedenli Maddi-Manevi Tazminat

Ülkemizde resmî açıklamalara göre trafik kazaları sebebiyle her yıl ortalama 5 bin kişi ölmekte, 100 binden fazla kişi de yaralanmaktadır. Bu makalemizde, trafik kazası sonucunda meydana gelecek zararların tazmini amacıyla açılacak maddi ve manevi tazminat davaları, bu davalarda talep edilebilecek kalemler, davaların kim tarafından kimlere karşı açılacağı başta olmak üzere tazminat davasını ele alacağız.

Trafik kazaları organ ve uzuv yaralanmaları ya da kayıplarıyla sonuçlanabileceği gibi bazı kazalar ölümle neticelenmektedir. Bu durumlarda kayba uğrayanın kendisi veya ölüm halinde ölenin mirasçıları için maddi ve manevi zararların tazmini talebiyle dava açılması gündeme gelmektedir.

Tanım yapmak istersek: “En az bir motorlu aracın etkisi ile meydana gelen ve sonucunda bedensel yaralanma ve/veya ölüm gibi sonuçlar doğuran ya da kaza ile ilgisi olmayan üçüncü kişilere ait ev, araba ve sair eşyalarda hasara yol açan olaya trafik kazası; bu kaza neticesinde ortaya çıkan tüm zararların zarara uğrayan kişi veya kişiler tarafından trafik kazasında sorumlu olanlara karşı Türk mahkemelerinde ileri süreceği taleplere ise maddi-manevi tazminat davası diyebiliriz.

Trafik kazası dolayısıyla açılacak tazminat davaları açısından ikili bir ayrım yaparak inceleme yapmak yerinde olacaktır. Öncelikle eğer trafik kazası neticesinde mağdur ölmemiş sadece yaralanmış ise bizzat kendisi bedensel yaralanmasına karşı uğradığı zararın tazmini için maddi, ruhunda açılan yaraların sarılması için manevi tazminat davası açabilecektir. İkinci olarak eğer kazanın mağduru ölmüş ise kendisi zaten dava açamayacaktır. Bu ikinci halde asıl mağdur olanlar, müteveffa sağ iken desteğinden yararlanmakta olan kişiler (Anne-babası, eşi, çocukları, kardeşleri, nişanlısı, beraber yaşadığı sevgilisi gibi) olup bu kişilerin maddi ve manevi tazminat davası açma ihtimali gündeme gelir. Açılacak bir davada ölenin eşi, çocukları ve anne-babası müteveffadan sağlığında destek almakta olduğunu ispatlaması gerekmez iken davayı açanlar ölenin nişanlısı, amcası, dayısı vb. gibi kişiler ise destek unsurunu ispat etmesi gerekir. İspat edememesi halinde desteğin sağlığında yardımından faydalanmadığı kabul edilerek davası reddedilecektir.

Kişileri borç altına sokan işlemlerin başında tarafların iradeleri dahilinde yaptıkları sözleşmeler (satış sözleşmesi, kira sözleşmesi vs.) gelir. Bu sözleşme nedeniyle anlaşmaya aykırı bir durumun çıkması, bir zararın meydana gelmesi halinde taraflar ancak birbirlerinden talepte bulunabilirler. Trafik kazası ise bir sözleşme değil hukuki fiil niteliğindedir. Kaza neticesinde meydana gelen eylemler Türk Borçlar Kanunu kapsamında haksız fiil olarak kabul edilmektedir. Bu noktada meydana gelen zararlar Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiil hükümleri gereği haksız fiil sorumlularına karşı açılacaktır. Bu durumda haksız fiili işleyen kişi yani bir başka deyişle kazaya sebep olan aracın şoförü zarardan sorumlu olurken kazaya sebep olan aracın sahibi de meydana gelen zarardan sorumludur. Aracın sahibinin aracı kullanması durumunda ayrıca bir şoförün varlığından bahsedilemeyeceğinden tek bir sorumludan bahsetmek gerekecektir. Son olarak trafik kazasına karışan aracın Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası yani bilinen adıyla zorunlu trafik sigortasını yaptırdığı sigorta şirketi de zarardan sorumlu olacaktır. Buraya kadar belirtildiği üzere hemen hemen her trafik kazasında 3 asli sorumludan bahsetmek mümkündür. Ancak zarara uğrayan aracın sahibi İhtiyari Mali

Sorumluluk Sigortası bilinen adıyla Kasko yaptırmış ise Kasko poliçesi kapsamında kasko şirketi de meydana gelen zarardan ihtiyaren sorumlu olacaktır.

Yaptığımız bu kısa açıklamalardan sonra trafik kazasından kaynaklı maddi ve manevi tazminat davalarında talep edilebilecek zarar kalemlerinin neler olduğuna, kimler tarafından talepte bulunulabileceğini de değerlendirerek kısaca göz atalım.

İlk olarak trafik kazası sonucunda ölüm meydana gelmişse yukarıda saydığımız zarardan sorumlu kişilerden dört kalem tazminat talep edilebilir. Bu kalemler; ölenin her türlü cenaze giderleri, ölüm hemen gerçekleşmediği takdirde tedavi masrafları, ölen kişinin yukarıda saydığımız yakınları tarafından ölenin desteğinden yoksun kalmalarından ötürü destekten yoksun kalma tazminatı ve son olarak duyulan elem, acı, ıstırap sebebiyle manevi tazminattır. Diğer kalemler izaha muhtaç değilken herkesçe bilinmesi mümkün olmayan destekten yoksun kalma tazminatını biraz açmak uygun olacaktır. Müteveffa sağ olsaydı onun yardım ve desteğinden faydalanacak olan kişilerin ortalama bir insan ömrü boyunca faydalanacağı yardım ve desteğin varsayımsal olarak hesaplanması ile elde edilen para olarak ifade edilebilir.

Yaralamalı trafik kazalarında, yaralanan kişi tazminat sorumlularından; her türlü tedavi giderini, uğradığı kazanç kaybını, çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan zararı ve kaza nedeniyle duyduğu acının manevi tazminini talep edebilecektir. Kazanç kaybını sadece trafik kazası öncesinde veya sırasından çalışan kişiler değil işsiz olan ya da ev hanımı olan kişilerin de talep etmesi mümkündür. Bu ihtimalde yaralanan kişinin yakınları hiçbir şekilde maddi tazminat talebinde bulunamazlar. Ancak, yukarıda da değindiğimiz üzere yaralanan kişi ağır bedensel bir yaralanma veya uzuv kaybına maruz kalmışsa yakınları manevi tazminat talebinde bulunabilecektir.

Ölümlü veya yaralamalı trafik kazası nedeniyle açılacak maddi ve manevi tazminat davaları için görevli mahkeme kural olarak Asliye Hukuk mahkemeleri iken şoför ve araç malikine ek ZMMS sigortacısına karşı da dava açılacak ise Asliye Ticaret mahkemeleri görevli iken hangi şehirdeki mahkeme de dava açılacağı noktasında seçenek birden fazladır. Davalılardan herhangi birisinin (Şoför ve araç maliki) oturduğu yerdeki mahkeme, trafik kazasının meydana geldiği yerdeki mahkeme, kaza nedeniyle zarar görenin yani davacının oturduğu yerdeki mahkeme son olarak da ZMMS sigortacısı şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki mahkeme de yetkilidir. Hangi şehirde dava açılacağını seçme hakkı davacıdadır.

Trafik kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminat davası açmadan önce, dava açma süresinin (zamanaşımı süresi) ne zaman başladığı ve sona erdiği dikkat edilmesi gereken belki de en önemli konudur. Bu tazminat davalarında esas zamanaşımı süresi; trafik kazası nedeniyle zarar görenin, zararı ve zarar vereni öğrendiği tarihten başlayarak 2 yıl ve zarara uğrayan, faili ve zararı daha geç öğrense bile her hâlükârda kaza tarihinden itibaren 10 yıldır. Bununla birlikte trafik kazası nedeniyle bir suç meydana gelmişse ceza zamanaşımı süreleri uygulanacaktır. Yaralamalı trafik kazaları sebebiyle ‘Taksirle Yaralama’ suçu oluşacağından Türk Ceza Kanuna göre 8 yıllık dava zamanaşımı süresi söz konusu olacaktır. Ölümlü trafik kazalarında ise ‘Taksirle İnsan Öldürme’ suçu meydana geleceğinden dava zamanaşımı olarak 15 yıllık bir süre geçerli olacaktır.

Son olarak belirtmemiz gerekir ki Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası), sigorta ettirenin, üçüncü kişilere verdiği zararları karşılamak üzere hem üçüncü kişileri hem de sigorta ettireni koruma amacıyla oluşturulmuş bir zarar sigortası türüdür. İşletenlerin Mali Sorumluluk sigortasını yani Trafik Sigortasını yaptırmaları

zorunludur. Yaptırılmadığı takdirde aracın trafiğe çıkması yasaktır. Bu yasağa rağmen uygulamada birçok araç trafik sigortası bulunmadan trafiğe çıkmaktadır. Bu ihtimal için kanun koyucu, meydana gelen trafik kazası sonucunda zarara uğrayan kişi veya yakınlarının uğradığı zararların tazmini için güvence hesabı oluşturulmasını öngörmüştür. Kanunen zorunlu trafik sigortası yaptırılmadan trafiğe çıkmak yasaklanmış ise de bu yasağa rağmen sigortasız olarak trafiğe karışan aracın kaza yaparak üçüncü kişilere bedensel zarara uğratması halinde uğranılan bu bedensel zararlar güvence hesabından karşılanmaktadır. Ancak meydana gelen cismani (maddi) zararlar kapsam dışıdır.

Makalemizin başında da değindiğimiz üzere trafik kazaları ülkemizin önemli ve güncel problemlerinden birini oluşturmakta ve her yıl binlerce vatandaşımız söz konusu kazalar neticesinde vefat etmekte veya yaralanmaktadır. Trafik kazası sebebiyle gerçekleşen zararların tazmini için açılacak tazminat davalarında; davayı kimin açacağı, davanın hangi mahkemede, hangi sürede ve kime karşı açılacağı konularının doğru belirlenmesi, zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerin geçirilerek mağduriyet yaşanmaması, kusur ve maluliyet durumunun tespiti ve davalarda hangi sorumluluk sebeplerine dayanılacağına doğru tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu sebeple işin uzmanından (avukat) ve uzmanlık alanı itibariyle bu alanda çalışmaları olan bir hukuk bürosundan yardım alınması hayati öneme sahiptir.

Geçmişte olduğu kadar bugün de siz kıymetli okuyucularımızın trafik kazası sebebiyle uğradıkları maddi ve manevi zararlarının tazmini süreçlerinin yakından takipçisi olmak adına buradayız. Alanında uzman avukatlarımızla görüşmek için (0228) 314 00 99 numaralı telefonu arayarak en yakın tarih için randevu oluşturabilir, derseniz Kahveci Hukuk & Danışmanlık Bürosu'na gelerek görüşme imkânı elde edebilirsiniz.